Inovace filologických studijních oborů
v souladu s potřebami na trhu práce

CZ.1.07/2.2.00/15.0291

ABSOLVENTI FILOLOGICKÝCH OBORŮ DNES A ZÍTRA

22. září 2011
Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

PhDr. Ladislav Vobořil, Ph.D.

Výuka v oborech
Ruština se zaměřením na hospodářsko-právní a turistickou oblast a
Odborná ruština pro hospodářskou praxi:
zkušenosti a perspektivy

Katedra slavistiky FF UP v Olomouci

esf evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Minulost (východiska změn):

- **do r. 1989** monopolní postavení výuky ruštiny jako cizího jazyka
  - na FF UP cca 150 rusistů, pouze dvouoborové fixní kombinace
- **po r. 1989** kardinální změna v postavení ruštiny jako cizího jazyka
- **od r. 1990** výuka ruštiny pouze na FF UP
  - změny počtu studentů: 1. pol. 90. let: 15 uchazečů ročně, dvouoborové studium ruské filologie nejčastěji s anglickou, německou filologií
  - změna poptávky na trhu práce: potřeba překladatelů, tlumočníků, pracovníků obchodní sféry a cestovního ruchu

1994 – zavedení (akreditace) bakalářského studijního oboru **Ruština se zaměřením na hospodářsko-právní a turistickou oblast**

1998 – zavedení (akreditace) navazujícího magisterského studijního oboru **Odborná ruština pro hospodářskou praxi**

Současnost (aktuální stav):

- v r. 2011 má rusistika cca 265 studentů: 125 v oboru RHP, 55 v oboru ORHP, ostatní v oborech RF nebo RFE
- 2001–2011: stabilizace zájmu o ruštinu, úroveň připravenosti uchazeče je však stále velmi rozkolísaná
- dlouhodobě vyšší kvalita jazykové, komunikativní a samozřejmě translatologické kompetence u absolventů RHP a ORHP oproti studentům RF
- velký počet studentů-neruštinářů

RHP: bakalářské tříleté studium

Uchazeč: rozkolísaná vstupní úroveň, u PZk nutno prokázat porozumění textu, reakci v základních komunikativních situacích, základní přehled o gramatickém systému ruštiny, jakož i přehled o reáliích, historii, literatuře a kultuře Ruska

Cíle: propojení jazykové a profesní přípravy absolventů; studium je rozděleno na část jazykovou (přibližně 2/3 časového plánu studia) a část nejazykovou (1/3 časového plánu). **Jazykový modul** zahrnuje tři okruhy disciplín: blok praktické jazykové přípravy, překladatelsko-tlumočnický blok a blok reáliových, kulturologicko-literárně přehledových disciplín. **Nejazykový modul** pak studentům poskytuje informace z oblasti makroekonomie, mikroekonomie, managementu, marketingu, řízení lidských zdrojů, práva, cestovního ruchu aj.

Profil absolventa: U absolventů se předpokládá dosažení stupně B2 globální stupnice Jednotného evropského referenčního rámce pro jazyky. Absolvent není ani businessman, ani manažer s filologickou přípravou, ale spíše filolog, který disponuje určitým penzem informací z oblasti práva, obchodu, cestovního ruchu atd., dobře se orientuje v disciplínách ekonomické báze, má dobré právní vědomí, je počítačově gramotný. Jeho komunikativní kompetence, zahrnující kompetenci jazykovou, řečovou, sociokulturní, sociolingvistickou a translatologickou je na vysoké úrovni, což absolventovi umožňuje řešit celou řadu běžných, ale i profesních úkolů v písemném i ústním styku.

Blok překladatelsko-tlumočnických disciplín: překladatelská a tlumočnická cvičení, přednáška **Úvod do teorie překladu** a další volitelné disciplíny, čímž se toto studium nejvýrazněji liší od tradičního filologického.

Cílem je naučit studenta překladatelsko-tlumočnickým dovednostem a schopnostem tak, aby byl schopen práce s texty různého tematicko-stylistického zaměření, byl je schopen adekvátně převést jak do mateřského, tak i do cizího jazyka.

Důraz je kladen především na texty publicistické, odborné a administrativní. Základní **překladatelské i tlumočnické postupy** a operace si studenti osvojují v rámci **tematických bloků**, např. politika, ekonomika, vojenství, cestovní ruch; teoretickou průpravu pro překlad a tlumočení získávají v kurzu Úvod do teorie překladu.

Součástí kurikula jsou i kurzy **Ruské obchodní korespondence**, věnované nácviku překladu dopisů a částečně smluv.

Vzhledem k tomu, že překladatel musí znát dobře nejen cizí jazyk, ale i svůj mateřský, časový plán studia zahrnuje **dvousemestrální kurz češtiny**.

Cizojazyčnou kompetenci si studenti dále rozšiřují ve výuce **angličtiny**, která je povinná čtyři semestry. U uchazečů se předpokládá střední úroveň znalosti angličtiny.

Perspektivy (budoucnost):

V současné době procházejí oba stupně studia reakreditací.

U studia **Ruštiny se zaměřením na hospodářsko-právní a turistickou oblast** k výrazným změnám nedochází, skladba časového plánu studia kopíruje ve své podstatě status quo.

Odborná ruština pro hospodářskou praxi ve své současné podobě letošním akademickým rokem končí. Doběhne výuka letošního prvního ročníku studia. Důvodem jsou především vyšší požadavky akreditační komise MŠMT ČR na úroveň navazujících magisterských studií, která svou podstatou nemají být profesně zaměřenými obory s dominancí výuky ve cvičeních a seminářích, ale studii s převahou teoretických disciplín a profilací pro příslušný, přesně vymezený obor. Namísto Odborné ruštiny pro hospodářskou praxi je akreditováno **jednooborové navazující magisterské studium Ruské filologie**, které bude prvním uchazečům otevřeno v r. 2012. V rámci tohoto studia zůstává blok překladatelsko-tlumočnických disciplín v plném rozsahu a možnost výběru studia disciplín ekonomické báze. Do časového plánu byly zařazeny i některé disciplíny profilující absolventy více filologickým směrem.